

I

(Akty ustawodawcze)

ROZPORZĄDZENIA

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2021/167

z dnia 10 lutego 2021 r.

zmieniające rozporządzenie (UE) nr 654/2014 dotyczące wykonywania praw Unii w zakresie stosowania i egzekwowania zasad handlu międzynarodowego

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 207 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽¹⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 654/2014 ⁽²⁾ ustanawia wspólne ramy prawne wykonywania przez Unię praw wynikających z międzynarodowych umów handlowych w niektórych szczególnych sytuacjach. Jedną z tych sytuacji dotyczy mechanizmów rozstrzygania sporów ustanowionych na mocy Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu (WTO) oraz innych międzynarodowych umów handlowych, w tym umów regionalnych lub dwustronnych. Rozporządzenie (UE) nr 654/2014 umożliwia Unii zawieszenie koncesji lub innych zobowiązań wynikających z międzynarodowych umów handlowych po zakończeniu postępowania w sprawie rozstrzygnięcia sporu.
- (2) Rozporządzenie (UE) nr 654/2014 nie dotyczy sytuacji, gdy Unia ma prawo do podjęcia działań w odpowiedzi na środek utrzymywany przez państwo trzecie, ale rozstrzygnięcie sporu w drodze orzeczenia jest blokowane lub w inny sposób niedostępne ze względu na brak współpracy ze strony państwa trzeciego, które przyjęło dany środek.
- (3) Organ Rozstrzygania Sporów WTO nie jest obecnie w stanie obsadzić wolnych stanowisk w Organie Apelacyjnym WTO (zwanym dalej „Organem Apelacyjnym WTO”). W momencie gdy Organ Apelacyjny WTO ma mniej niż trzech członków, nie jest on w stanie pełnić swojej funkcji. W oczekiwaniu na rozwiązanie tej sytuacji, a także w celu zachowania podstawowych zasad i cech systemu rozstrzygania sporów WTO oraz ochrony praw procesowych Unii w bieżących i przyszłych sporach Unia starała się poczynić tymczasowe ustalenia dotyczące arbitrażu

⁽¹⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 19 stycznia 2021 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 3 lutego 2021 r.

⁽²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 654/2014 z dnia 15 maja 2014 r. dotyczące wykonywania praw Unii w zakresie stosowania i egzekwowania zasad handlu międzynarodowego oraz zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 3286/94 ustanawiające procedury wspólnotowe w zakresie wspólnej polityki handlowej w celu zapewnienia wykonania praw Wspólnoty zgodnie z zasadami handlu międzynarodowego, w szczególności tymi ustanowionymi pod auspicjami Światowej Organizacji Handlu (Dz.U. L 189 z 27.6.2014, s. 50).

odwoławczego na podstawie art. 25 Uzgodnienia w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzyganie sporów w ramach WTO (zwanego dalej „uzgodnieniem WTO w sprawie rozstrzygania sporów”). Podejście to zostało zatwierdzone przez Radę w dniach 27 maja 2019 r., 15 lipca 2019 r. i 15 kwietnia 2020 r. oraz poparte w rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie kryzysu w Organie Apelacyjnym WTO. Jeżeli członek WTO odmówi przyjęcia tych ustaleń i złoży odwołanie do niefunkcjonującego Organu Apelacyjnego WTO, rozstrzygnięcie sporu zostanie skutecznie zablokowane.

- (4) Podobna sytuacja może wystąpić w przypadku innych międzynarodowych umów handlowych, w tym umów regionalnych lub dwustronnych, jeżeli państwo trzecie nie będzie współpracować w sposób niezbędny dla rozstrzygnięcia sporu, na przykład nie wyznaczając arbitra, a brak jest mechanizmu zapewniającego funkcjonowanie rozstrzygania sporów w takiej sytuacji.
- (5) W przypadku zablokowania rozstrzygania sporów Unia nie jest w stanie egzekwować międzynarodowych umów handlowych. W związku z tym należy rozszerzyć zakres rozporządzenia (UE) nr 654/2014, by uwzględnić takie sytuacje.
- (6) W tym celu Unia powinna mieć możliwość szybkiego zawieszenia koncesji lub innych zobowiązań wynikających z międzynarodowych umów handlowych, w tym umów regionalnych lub dwustronnych, w przypadku gdy nie można skutecznie skorzystać z wiążącego rozstrzygnięcia sporu, ponieważ państwo trzecie nie współpracuje w celu umożliwienia takiego rozstrzygnięcia.
- (7) Należy również przewidzieć, że w przypadku zastosowania środków mających na celu ograniczenie handlu z państwem trzecim środki te nie powinny przekraczać stopnia, w jakim nastąpiło zniweczenie lub naruszenie interesów handlowych Unii z powodu środków tego państwa trzeciego, zgodnie z zobowiązaniami Unii wynikającymi z prawa międzynarodowego.
- (8) Środki, które mają być przyjmowane na podstawie niniejszego rozporządzenia, dotyczą w szczególności handlu międzynarodowego, gdyż służą zasadniczo regulowaniu tego rodzaju handlu i wywierają na niego bezpośredni i natychmiastowy wpływ, a zatem zgodnie z art. 207 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej wchodzą w zakres wyłącznej kompetencji Unii ⁽³⁾.
- (9) Usługi i prawa własności intelektualnej mają ważny i coraz większy udział w handlu światowym i są przedmiotem międzynarodowych umów handlowych, w tym regionalnych lub dwustronnych umów Unii. Środki w dziedzinie handlu usługami i handlowych aspektów praw własności intelektualnej należy zatem włączyć w zakres środków polityki handlowej, jakimi dysponuje Unia, by w ten sposób zwiększyć spójność i skuteczność rozporządzenia (UE) nr 654/2014.
- (10) Niniejsze rozporządzenie powinno zapewnić spójne stosowanie mechanizmu egzekwowania w sporach handlowych dotyczących międzynarodowych umów handlowych, w tym umów regionalnych lub dwustronnych. Mechanizm egzekwowania rozdziałów międzynarodowych umów handlowych Unii, które dotyczą handlu i zrównoważonego rozwoju, stanowi integralną część polityki handlowej Unii, a niniejsze rozporządzenie miałyby zastosowanie w przypadku zawieszenia koncesji lub innych zobowiązań i przyjęcia środków w odpowiedzi na naruszenie postanowień tych rozdziałów, jeżeli i w zakresie, w jakim środki te są dozwolone i uzasadnione okolicznościami.
- (11) Klauzula przeglądu rozporządzenia (UE) nr 654/2014 powinna również objąć stosowanie zmian w tym rozporządzeniu wprowadzonych niniejszym rozporządzeniem.
- (12) Należy zatem odpowiednio zmienić rozporządzenie (UE) nr 654/2014,

⁽³⁾ Opinia 2/15 Trybunału Sprawiedliwości z dnia 16 maja 2017 r., ECLI:EU:C:2017:376, pkt 36.

PRZYMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

W rozporządzeniu (UE) nr 654/2014 wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 1 lit. b) otrzymuje brzmienie:

„b) równoważenia koncesji lub innych zobowiązań w stosunkach handlowych z państwami trzecimi, w przypadku gdy traktowanie przyznane towarom lub usługom pochodzącym z Unii zmieniło się w sposób wpływający na interesy Unii.”;

2) art. 2 lit. b) otrzymuje brzmienie:

„b) »koncesje lub inne zobowiązania« oznaczają koncesje taryfowe lub inne zobowiązania lub korzyści w dziedzinie handlu towarami lub usługami lub dotyczące handlowych aspektów praw własności intelektualnej, jakie Unia zobowiązała się stosować w handlu z państwami trzecimi na mocy międzynarodowych umów handlowych, których jest stroną.”;

3) w art. 3 wprowadza się następujące zmiany:

a) dodaje się literę w brzmieniu:

„aa) po wydaniu sprawozdania zespołu orzekającego WTO uwzględniającego, w całości lub częściowo, roszczenia wniesione przez Unię, jeżeli odwołanie na podstawie art. 17 Uzgodnienia WTO w sprawie rozstrzygnięcia sporów nie może zostać rozpatrzone i jeżeli państwo trzecie nie zgodziło się na tymczasowy arbitraż odwoławczy na podstawie art. 25 Uzgodnienia WTO w sprawie rozstrzygnięcia sporów.”;

b) dodaje się literę w brzmieniu:

„ba) w sporach handlowych dotyczących innych międzynarodowych umów handlowych, w tym umów regionalnych lub dwustronnych, jeżeli rozstrzygnięcie sporu nie jest możliwe, gdyż państwo trzecie nie podejmuje kroków pozwalających na funkcjonowanie procedury rozstrzygnięcia sporów, także niepotrzebnie opóźniając postępowanie, co równa się brakowi współpracy przy procedurze.”;

c) lit. d) otrzymuje brzmienie:

„d) w sytuacji zmiany przez członka WTO koncesji lub zobowiązań na mocy art. XXVIII GATT 1994 lub art. XXI Układu ogólnego w sprawie handlu usługami (GATS), jeżeli nie uzgodniono wyrównań, a w przypadku usług nie dokonano rekompensaty zgodnie z rezultatami postępowania arbitrażowego, jak przewiduje art. XXI GATS.”;

4) w art. 4 ust. 2 wprowadza się następujące zmiany:

a) dodaje się literę w brzmieniu:

„ba) w przypadku zastosowania środków mających na celu ograniczenie handlu z państwem trzecim w sytuacjach, o których mowa w art. 3 lit. aa) lub ba), poziom tych środków nie może przekraczać stopnia, w jakim nastąpiło zniweczenie lub naruszenie interesów handlowych Unii w związku ze środkami tego państwa trzeciego.”;

b) lit. d) otrzymuje brzmienie:

„d) w przypadku gdy koncesje lub zobowiązania zostają zmienione lub wycofane z handlu z państwem trzecim w związku z art. XXVIII GATT 1994 i odnośnym Uzgodnieniem (*) lub z art. XXI GATS i powiązаныmi procedurami wykonawczymi, są one zasadniczo równorzędne z koncesjami lub zobowiązaniami zmienionymi lub wycofanymi przez to państwo trzecie, zgodnie z warunkami określonymi w art. XXVIII GATT 1994 i odnośnym Uzgodnieniu lub art. XXI GATS i powiązanych procedurach wykonawczych.

(*) Uzgodnienie »Wykładnia i zastosowanie art. XXVIII«.”;

5) w art. 5 wprowadza się następujące zmiany:

a) w ust. 1 dodaje się litery w brzmieniu:

„ba) zawieszeniu zobowiązań dotyczących handlu usługami i nałożeniu ograniczeń na handel usługami;

bb) zawieszeniu zobowiązań dotyczących handlowych aspektów praw własności intelektualnej przyznanych przez instytucję lub agencję unijną i ważnych w całej Unii oraz nałożeniu ograniczeń na ochronę tego rodzaju praw własności intelektualnej lub ich komercyjne wykorzystanie w stosunku do posiadaczy praw będących obywatelami danego państwa trzeciego;”;

b) dodaje się ustępy w brzmieniu:

„1a. Wybierając środki, które zostaną przyjęte zgodnie z ust. 1 lit. ba) niniejszego artykułu, Komisja zawsze stopniuje je w następującej kolejności:

a) środki w zakresie handlu usługami wymagające zezwolenia ważnego w całej Unii i opartego na prawie wtórnym lub, jeżeli takie środki nie są dostępne;

b) środki dotyczące innych usług w dziedzinach, w których istnieją obszerne przepisy unijne, lub, jeżeli takie środki nie są dostępne;

c) środki, w przypadku których proces gromadzenia informacji przeprowadzony zgodnie z art. 9 ust. 1a, przewidziany w art. 5 ust. 1b lit. a), wykazał, że nie spowodują zbytniego obciążenia procesu administrowania związanego z odpowiednimi przepisami krajowymi.

1b. Środki przyjęte zgodnie z ust. 1 lit. ba) i bb):

a) podlegają procesowi gromadzenia informacji zgodnie z art. 9 ust. 1a;

b) w razie potrzeby są zgodnie z art. 4 ust. 1 dostosowywane w drodze aktu wykonawczego, jeżeli po przeglądzie dokonanym zgodnie z art. 9 ust. 1a Komisja stwierdzi, że nie są one wystarczająco skuteczne lub zbytnio obciążają proces administrowania związany z odpowiednimi przepisami krajowymi. Przeglądu takiego Komisja dokonuje po raz pierwszy sześć miesięcy od dnia rozpoczęcia stosowania środków, a następnie w odstępach dwunastomiesięcznych;

c) sześć miesięcy po zakończeniu ich stosowania są przedmiotem sprawozdania oceniającego sporządzonego między innymi na podstawie uwag zainteresowanych stron w celu zbadania skuteczności i działania tych środków oraz wyciągnięcia ewentualnych wniosków co do stosowania środków w przyszłości.”;

6) w art. 6 dodaje się ustęp w brzmieniu:

„3. W odniesieniu do handlowych aspektów praw własności intelektualnej termin »obywatele« należy rozumieć jako »podmioty« w znaczeniu, w jakim termin ten został użyty w art. 1 ust. 3 Porozumienia w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej WTO.”;

7) art. 7 ust. 2 lit. c) akapit pierwszy otrzymuje brzmienie:

„c) w przypadku wycofania lub zmiany koncesji lub zobowiązań przez członka WTO na mocy art. XXVIII GATT 1994 lub art. XXI GATS, jeżeli dane państwo trzecie przyznaje Unii odpowiednie i proporcjonalne wyrównanie po przyjęciu aktu wykonawczego na mocy art. 4 ust. 1.”;

8) w art. 9 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Stosując niniejsze rozporządzenie Komisja dąży do uzyskania informacji i opinii na temat gospodarczych interesów Unii w odniesieniu do konkretnych sektorów towarów lub usług, lub na temat konkretnych handlowych aspektów praw własności intelektualnej, publikując zawiadomienia w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub korzystając z innych stosownych publicznych środków przekazu i określając termin przedkładania tych informacji i opinii. Komisja uwzględniła uzyskane informacje i opinie.”;

b) dodaje się ustęp w brzmieniu:

„1a. Gdy Komisja zamierza przyjąć środki zgodnie z art. 5 ust. 1 lit. ba) lub bb), podaje je do wiadomości i przeprowadza konsultacje z zainteresowanymi stronami – w szczególności stowarzyszeniami branżowymi – na które wpłyną ewentualne środki polityki handlowej, oraz z organami publicznymi państw członkowskich zaangażowanymi w opracowywanie lub wdrażanie przepisów regulujących dane dziedziny. Nie opóźniając niepotrzebnie przyjęcia tych środków, Komisja w szczególności dąży do uzyskania informacji na temat:

- a) wpływu takich środków na usługodawców z państw trzecich lub posiadaczy praw będących obywatelami danego państwa trzeciego oraz na unijnych konkurentów, użytkowników lub konsumentów tych usług lub posiadaczy praw własności intelektualnej;
- b) wzajemnego oddziaływania między tymi środkami a odpowiednimi przepisami państw członkowskich;
- c) obciążeń administracyjnych, jakie te środki mogą spowodować.

Komisja w jak największym stopniu uwzględni informacje zebrane podczas takich konsultacji.

Proponując projekt aktu wykonawczego zgodnie z art. 8, Komisja przedstawia państwom członkowskim analizę planowanych środków.”;

9) art. 10 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 10

Przegląd

1. Najwcześniej jak to możliwe po dniu 13 lutego 2021 r., lecz nie później niż rok po tej dacie Komisja dokonuje przeglądu zakresu stosowania niniejszego rozporządzenia, w szczególności uwzględniając środki polityki handlowej, które mogą zostać przyjęte, oraz wdrażanie niniejszego rozporządzenia, i składa sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

2. Działając zgodnie z ust. 1, Komisja dokonuje przeglądu pozwalającego przewidzieć na mocy niniejszego rozporządzenia dodatkowe środki polityki handlowej polegające na zawieszeniu koncesji lub innych zobowiązań w zakresie handlowych aspektów praw własności intelektualnej.”.

Artykuł 2

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dnia 13 lutego 2021 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 10 lutego 2021 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

D. M. SASSOLI

Przewodniczący

W imieniu Rady

A. P. ZACARIAS

Przewodnicząca